

HUHTIKUU

Huhtikuun pankinmainos tarvitsee sinua toteuttaakseen haaveesi.

Keväisin sulaa talvinen koirankakka kadulla ja elintila maksaa kymmenentuhatta neliöltä. Katso!

Siellä nuori kaunis tyttö syö lakritsia, puhuu kännykkään ja näyttää rivoa elettä.

Käännytkö konejumuuden puoleen, uskotko ikuisen option tuottoon. Kysytkö itseltäsi milloin riittää, keräätkö tavaraa? Kiinnostaako osakkeet, rotukoirat, kalliit autot, kuvakännykät

Mikä on tarpeeksi?

Mikä on Suomen taloudellinen tilanne tänään? Kuitenkaan vienti ei estä ikävystymistä Ei hiusten harmaantumista Ei karvojen kasvua kämmenistä ylöspäin.

Pitäisikö eksyä kauppakeskukseen Ottaa hakulaite mukaan Piippi päällä hautausmaalle sirpaleiden keskelle ostoskujalle jossa tv:n silmä hohkaa väljää nousukautta

Muuten hei! Puhutko ja suunnittelet asuntolainaa, etelänmatkaa tunnetko uupumusta pystytkö ampumaan ihmisen?

pähkäiletkö ja punnitset kaikenlaista mainosmaista jota ihmisille elämästä markkinoidaan.

[Marko Saha]

PÄIVÄ PAINUU ILTAAN

Kuuta katsellessani muistan, etten taaskaan saanut tehdyksi mitä minulta odotettiin.

Mitä minulta odotettiin?

Ei ainakaan hymyä vastaantulijalle
Ei ainakaan lohduttavia sanoja kärsivälle
Ei ainakaan hauskoja kuvioita lumihankeen

Ne minä sain aikaan.
Pitäisi kai olla tyytyväinen.

[Mika-Petri Lauronen]

OODI SUURIKENKÄISELLE NAISELLE

On hullut päivät kaupassa tungos on kalsea sää ja minä odotan

luokseni tulee mies
olisko 50 senttiä
olis euro ole hyvä
kiitos

laukku pullistelee ostoksista yritän tunkea tiukempaan

luokseni tulee nainen
olisko euroa
ei olis kun meni jo kaverilles

hän kiittää hän katsoo täsmälleen sitä mitä elämältä haluan

mullon liian suuret kengät kato miestenkengät mut nää on hyvät musta ei silleen nää et mää oon asunnoton

sää oot ihana ihminen mun nimi on Rita mää oon Rita hei

odotteluni loppuu kosketan hänen olkapäätänsä hän juoksee syli auki ja sulkee minut sinne

kuinka hienoa kuinka taikaa mietin sainko täitä tai jonkun hepa-tiitin

suurikenkäinen nainen loittonee puristan muovipussia ja vapisen

[Marjatta Leinonen]

VASEMMAN JALAN KENKIÄ LUBANGOON

Tukholman satamassa seisoo kulunut kontti - sellainen, jossa Ahmed-eno matkusti Moskovaan. Kontillinen 40 kilon vaatepaaaleja ja polkuompelukoneita, säkeittäin parillisia ja parittomia kenkiä. Näppäret pienet sormet ompelivat lenkkitosson yhtiölle, jonka ei mainoksissa tarvitse mainita enää nimeään Sen elämänkumppanin hävitti ryyppyreissullaan mies, joka ei aamulla muistanut enää nimeään. Kadonnut kenkä päätyi vaatekeräykseen. Parittomia kenkiä Angolaan. Vasemman jalan kenkiä Lubangoon, oikean jalan kenkiä Benguelaan. Maassa, jossa maantiet on luotu tankeilla eikä miinakarttoja ole, myös lapset tarvitsevat parittomiin raajoihinsa parittomia kenkiä.

[Anastasia Laitila]

Koulussa opimme viimeistään häpeämään. Me opimme paljon. Me opimme asiat. Kaiken a:sta ja kaiken b:stä, matkan niiden välillä ja historian myös. Me opimme kasvillisuusvyöhykkeet, arot ja tundrat. Ne vaivaavat minua, ja kiehtovat, ne ovat niin selkeitä. Me opimme koneajattelun alkeet.

[Vappu Jalonen]

Eräänä aamuna minulla ei ollut heimoa ja vesi virtasi viemäriin hintaan kuusikymmentä markkaa kuukaudessa

Eräänä aamuna noitien alennusmyynti ja kadulla mitä lie olentoja

[Sami Maaranen]

Miksi säilykepurkin avaaminen on niin paljon helpompaa kuin perunan kuoriminen?

[Vappu Jalonen]

Rakkaus saa ihmiset pyöriskelemään hyvissä aikeissa ja ylettömässä pyyteettömyydessä: palelisiin puolestasi, murtaisin käteni jos se parantaisi sinut. Mutta oma villapaita on silti sellainen hyvyys josta on vaikea luopua.

[Anastasia Laitila]

Maan hiljaiset on Maan ystävien kulttuuriryhmä, jonka tavoitteena on monimuotoistaa kansalaisaktiivisuuksia. www.maanystavat.fi/kulttuuri/hiljaiset.php

*No water
always*

Sola-Lola

Every day 70 million Sola-Lola products are drunk across Africa

IMMATERIAALIOIKEUKSIEN TIUKENTAMINEN EI TUO KESTÄVÄÄ KEHITYSTÄ

On muitakin vaihtoehtoja kuin sekasorto, jossa tuottajat eivät saa työstään korvausta, tai suurten organisaatioiden keskitetty tiedonhallinta.

[Heikki Korpela]

Tietoyhteiskunnan povataan kääntävän inhimillinen kehitys ekologisesti kestävämmäksi: materia korvataan digi- ja kulttuuripalveluilla ja matkustaminen tietoliikenteellä. Koska tietoyhteiskunta edellyttää teknologiaa ja kulttuurin tuottaminen ammattituottajia, on kehittäjille ja tuottajille taattava yksinoikeus hyötyä työstään taloudellisesti niin sanottujen immateriaalioikeuksien avulla. Näin ekologinen kuormitus vähenee, ja ihmisillä on kivaa. Sanalla sanoen: maailma pelastuu.

Vai pelastuuko sittenkään? Todellisuudessa tietoyhteiskunta ei itsessään eikä automaattisesti ole ekologinen eikä ihmisiä tasa-arvoisesti hyödyttävä, ellei ympäristön kestävyys ja sosiaalinen kestävyys nouse tietoyhteiskunnan kehityksen keskiöön. Toistaiseksi informaatioteknologian tuoma taloudellinen kasvu on käytetty riemukkaasti krääsätuotannon lisäämiseen. Lisäksi tietoyhteiskunnan tietotuotteet ja näkymätön tietoinfrastruktuuri ovat usein itsessään resurssi-intensiivisiä.

Tarvitaan sosiaalisten käytäntöjen radikaalia muuttumista ja uuden oppimista, jos halutaan, että todella tapahtuu immaterialisaatiota eli kulutuksen aineellisuuden vähenemistä ja korvautumista. Samalla krääsäkulutuksen tulisi olla todella merkittävästi nykyistä vähemmän helppoa ja houkuttelevaa. Luonnonvarat, liikenne ja sähkö eivät saa olla kestävämmän halpoja, jos kulttuurin on määrä syrjäyttää ne.

Nykyiset immateriaalioikeudet on nekin nimetty harhaanjohtavasti. Niillä tar-

koitetaan yksinoikeuksia kieltää nimenomaan materiaaliset toisinnot tietystä informaatiosta tai rahastaa niillä. Oikeuksia ovat ennen muuta tekijänoikeudet, patentit ja brändit. Oikeuksien haltijoiden int-

Kulttuuria ei rakenneta tyhjiössä: tietoon ja informaatioon perustuva kehitys edellyttää tiedon jakamista.

resseissä on usein lisätä kaupallisia materiaalisia toisintoja puoliväkisin, mikä ei palvele ainakaan ympäristöä.

Köyhät häviävät

Perinteisestä omistusoikeudesta immateriaalioikeudet eroavat siinä, että voi olla aidosti vaikeaa jäljittää informaation oikeaa omistajaa. Kädessäni tällä hetkellä olevan silakan omistajan havaitseminen ei tuota kovin suuria vaikeuksia. Sen sijaan on vaikeampaa päätellä, onko jollakulla voimassa oleva tekijänoikeus johonkin kulttuuriteokseen tai jopa patentti tapaan tehdä kulttuuria.

Älä osta mitään -päivän tämän vuoden teeman, kulttuurin kuluttamisen kannalta tilanne on hankala. Erityisesti ruohonjuuritasolta lähtevän kulttuurin kannalta

on vaikeaa, jos monimutkaistuva säädäntä rajoittaa sitä, mitä lauluja tai runonpätkiä epäkaupallisessa tapahtumassa ja projektissa tohtii käyttää teoksen osina korvausvaatimusten pelossa. Parhaiten kovenevasta sääntelystä hyötyvät sellaiset suuret organisaatiot, joilla on mahdollisuuksia käyttää paljon resursseja oikeuksiensa hallitsemiseen.

Immateriaalioikeuksien koveneminen edustaa kulttuurin kehityksen taantumista, ei sen edistymistä. Kulttuuria ei rakenneta tyhjiössä: tietoon ja informaatioon perustuva kehitys edellyttää tiedon jakamista. Jos tieteellinen tutkimus ja taiteellinen tuotanto yksityistetään ja saatetaan salailevan kilpailun alle, kaikki häviävät ennen pitkää - erityisesti köyhät ihmiset ja maat.

Ihmiset eivät ole jääneet neuvottomiksi eivätkä toimeettomiksi immateriaalioikeuksien tiukentamisen edessä. On syntynyt ruohonjuuritason vaihtoehtoja ja liikkeitä, jotka haluavat itse lahjoittaa teoksiaan yhteiseksi hyväksi. Näistä esimerkkejä ovat muun muassa vapaan ja avoimen lähdekoodin ohjelmistot (www.oras.net/VALO) sekä Creative Commons -työt (creativecommons.org).

Tässä esitetyistä näkökohdista huolimatta immateriaalioikeuksia tarkastellaan usein vain kahden karkean vaihtoehdon kautta. Toinen vaihtoehto on kaottinen, hallitsematon sekasorto, jossa tuottajat eivät saa työstään korvausta eivätkä toimeentuloa. Toisessa vaihtoehdossa suuret organisaatiot hallitsevat kaikkea tietoa keskiteysti ja jakavat almuja artisteille. ●

LISÄLUETTAVAA:

- * Bessen&Maskin. Sequential innovation, patents, and imitation. <http://www.researchoninnovation.org/patent.pdf>
- * Heinenen&al. Kestävä tietoyhteiskunta <http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=5169&lan=fi>
- * Kahilainen, Juha. Kohti kestävä verkostoyhteiskuntaa. <http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=5201&lan=FI>
- * Shiva, Vandana. Voiko tietoa omistaa. Like 2003
- * UNDP. Human Development Report 1999. http://hdr.undp.org/reports/global/1999/en/pdf/hdr_1999_ch2.pdf
- * ViNO. All Rights Reserved -lehti. <http://www.vino.fi/allrightsreserved.pdf>
- * World Bank. Knowledge for Development. [http://www.worldbank.org->Data & Research->World Development Reports \(1998/1999\)](http://www.worldbank.org->Data%20&%20Research->World%20Development%20Reports%20(1998/1999))

TAIDETEOS, JOKA SÄTEILEE ONNEA JA LÄMPÖÄ

Lasisen ja teräksisen Helsingin keskustan kupeessa nököttää savuntuoksuinen taideteos. Teoksen nimi on Naurumuuri. Se on uniikki turvesauna, jossa saa sauna.

[teksti Päivi Mattila; kuva Andrew Paterson]

SAUNA ON KULTTUURISSAMME äärimmäisen tärkeä ja rakas asia. Siellä on synnytty, kuoltu, puhdistauduttu. Ja edelleen saunat ovat keskeinen terveyden ja lämmön lähde, kertoo teoksen luoja turvetaiteilija **Papu Pirtola**.

- Ihmiset tulevat onnellisiksi saadesaan käydä täällä. Monille nousee muistoja mummolan savusaunasta. Saunan pyöreä muoto tuo sinne erityisen arkaaisen tunnelman. Viime kesänä saunassa laulettiin monta kertaa kalevalaisia lauluja tai päästettiin erilaisia ääniä.

Turvesauna sijaitsee Töölönlahden rannalla o2Happihuoneen vieressä, jota Papu luonnehtii ekologisten taiteen ja muotoilun näyttelypaikaksi. Ajatus teoksesta kehkeytyi pikku hiljaa, paikalla oli sitä ennen yhtenä vuonna turvekylpyamme.

Sauna rakennettiin talkooporukalla. Pystyypylväät saatiin tutun maanviljelijän entisistä heinäseipäistä, lauteet ovat kierrätystavaraa, kiuaskivet on napattu vierestä Töölönlahden rannoilta, turve on Eestistä VAPO:n kaivamalta suolta. Polttopuutkin ovat hoituneet lahjoituksina.

Teos taikoo pelot pois

Saunomaan ovat kaikki tervetulleita eikä pääsymaksua kerätä.

- Turvesauna on sosiaalista, yhteisöllistä taidetta. Jos haluaa vaikuttaa ihmisiin, niin yhdessä tekeminen on tärkeää. Positiivisten kokemusten antaminen ihmisille on rakentavaa, se edistää hyvää oloa.

Turvesauna ympäristöineen puhdistaa ja parantaa Papun mukaan myös kaupun-

gin sosiaalista ilmapiiriä. Hän on ollut usein paikalla yksin keskellä yötä, mikä ei ole yleistä naisten käyttäytymistä suurkaupungin pimeydessä. Haltuun ottaminen on tehnyt paikasta turvallisen.

- On tärkeää, ettei pelko saa vallita. Ihmisiä ei saisi pelotella Kaisaniemen puis-

”Ennen uskottiin saunatonttuihin, enkä ihmettelisi, vaikka saunassamme asuisi sellainen.”

tolla vaan sanoa, että menkää sinne isolla porukalla tekemään omia juttujanne. Silloin siellä ei olisi tilaa hämäläjäengeille, Papu Pirtola uskoo.

- Tällaisia taidejuttuja pitäisi olla ympäri Helsingin puistoja, että ihmiset uskaltaisivat liikkua puistoissaan! Pelkoa täytyy nauraa päin naamaa ja tehdä kaupunki ei-pelottavaksi.

Papun mielestä turvesaunassa itsensänsäkin on voimakas henkinen lataus, joka on suojellut sitä ilkeivallalta. Siihen ei ole uskallettu koskea.

- Ennen uskottiin saunatonttuihin, enkä ihmettelisi, vaikka saunassamme asuisi sellainen, sanoo Papu.

Huijaava kulutuskuulttuuri

Turvesauna on Papun mielestä vastakohta kaupalliselle saunakulttuurille, jossa teke-

minen on tarkasti määriteltyä, kelloa pitää vilkuilla ja kaikesta pitää maksaa. Sähkösaunoja hän pitää saunan irvikuvina.

Taiteilija kuvaa teosta kriittiseksi kannanotoksi kulutushysteriaa ja sairasta elämänmuotoa vastaan:

- Olennaisimmat asiat maailmassa ovat ilmaisia. Meidät kuitenkin saadaan työn orjiksi, kulkemaan pitkin kehää, kun meille luodaan keinotekoisia tarpeita. Töissä käydään, että olisi rahaa hankkia asioita.

Tämä juoksukilpailu kuluttaa ihmisen henkisiä ja fyysisiä voimavaroja. Eikä se täytä todellisia tarpeita, joiksi Papu mainitsee toisten ihmisten kohtaamisen, yhdessä olon, luonnosta nauttimisen tai vaikkapa tuntikausia saunomisen tällaisissa tunnelmallisissa paikoissa.

Papu kertoo, ettei paikka suinkaan houkuta pelkästään joitain friikkejä. Saunomassa ja juttelemassa käy kaikenlaisia ihmisiä, virkamiehistä ohikulkeviin saunakäväljyihin.

Ympäristökeskuksen terveystarkastajat ovat kuitenkin nyt kieltäneet saunan käytön. Heistä varsinaisen pukukopin puute ja pesuvesien kaataminen maahan on epäsopevaa. Antoivat ymmärtää, että paikka sotkee, vaikka mitenkähän on viereisen ratapihan laita?

- Tämä on periaatekysymys: mitä mahdollisuuksia kansalaisilla on vaikuttaa asuin- ja oleskeluympäristöönsä. Onko kaikki omaehtoinen toiminta kiellettyä, puuskahtaa Papu lopuksi.

Mutta ei byrokratia häntä lannista: taiteilija aikoo kamppailla teoksensa puolesta. ●

Elämäntapana soittimien rakentaminen

Klavikordista shamaanirumpuun, bassosta jouhikkoon

Leppävirralaisessa yhteisössä rakennetut soittimet kilpailevat menestyksekkäästi tehdasvalmisteisten kitaroiden ja kanteleiden kanssa.

[teksti Kirsi Eskelinen; kuva Jyrki Pölkki]

HAAVE YHTEISÖSSÄ elämisestä on kovin yleinen kulutusyhteiskuntakriittisillä tai muuten vain kaupunkielon ahdistamalla yksilöillä. Unelmista keskustellessa heti perään yleensä huokaisetaan: ”Mutta kun eihän se olisi mahdollista: kuka nyt pysyvästi maalle suostuisi muuttamaan ja millä me eläisimmekään?” Edes haaveiden tasolla moni ei pääse tämän pidemmälle.

Soitinrakentajat AmF Leppävirralla on elävä esimerkki ammattiyhteisöstä, jossa asuminen ja toimeentulo toteutuvat kokonaisuutena. Yhteisö tarjoaa jäsenille ja heidän perheilleen riittävät tulot sekä mielekkään ympäristön toteuttaa unelmaa joka päivä.

- Kaikki eivät olleet ammatillaisia aloittaessaan 1980-luvun alussa, vaan oppia on tullut koko ajan matkan varrella, kertoo **Jyrki Pölkki**, yksi yhteisön perustajajäsenistä.

Tänä päivänä AmF:ssä työskentelee seitsemän soitinrakentajaa. Soittimia valmistuu tavallisempien kitaroiden ja bassojen lisäksi klavikordista shamaanirumpuun, asiakkaiden toiveiden perusteella.

Jyrki Pölkki sanoo asiakkaiden olevan varsin tiedostavia. Usein he toivovat tilatavan soittimen toteutettavaksi kokonaan kotimaisista materiaaleista, mikäli se on mahdollista.

- Vakiintuneemmille materiaaleillekin löytyy usein vaihtoehto lähempää ja ulkomaisten puiden alkuperä selvitetään.

Koti ja yhteisö

Käsityöläisyydellä toimeen tuleminen ei ole itsestäänselvyys nykypäivänä. Moni ei uskalla investoida työtiloihin ja -laitteisiin varsinkaan yksin. Yhteisöyrittäminen pienentää kynnystä aloittaa, ja

Päässä soi: mistähän saisi tällaisen äänen?

tuo säästöä toki jatkuvasti. Tietojen ja kokemusten jakaminen on vähintään yhtä tärkeää kuin yhteiset tilat ja laitteet.

Avoin yhtiö on Leppävirralla sekä liiketoiminnan että asumisen ydin. Sen avulla hallinnoidaan asuntoa, tehdään remontteja ja hankintoja sekä tietenkin pyritetään sujuvasti liiketoimintaa. Yhteisö ei kuitenkaan ole taakka tai ainoa määräävä tekijä, sillä yhteisön jäsenillä on lisäksi henkilökohtaiset yritykset. Perheillä on omat asunnot, vaikka yhteisiäkin tiloja löytyy. Riittävä oma tila tekee tiiviin yhteiselon ja -olon mahdolliseksi.

- Yhteisön toiminnan sekä asumisen ideana oli alun perinkin, että systeemi sopeutuu sen osallisten mukaan, eikä toisinpäin. Valmiiksi laadittuja sääntöjä tai ideologioita ei ollut, vaan tapa elää ja työskennellä on muotoutunut luontevasti. Rakennuksia vähitellen remontoimalla ja siirryttäessä puulämmitykseen on sekä säästetty että ajateltu ekologisuutta.

Kansanperinnettä ja vaihtoehtoja tusinatavaralle

Soitinrakentajat vaalivat käsityöläisyyden lisäksi kansanperinnettä valmistamalla perinnesoittimia. Tilauksesta voi saada jos jonkinlaisen kanteleen tai vaikkapa jouhikon. Lisäksi yhteisön porukkaa on mukana pyörittämässä paikallista kanteleorkesteria.

- Ideologisten syiden lisäksi suomalaisen soitinten teko on taloudellisestikin kannattavaa, koska niitä eivät monet tee, toteaa Pölkki.

Kuinka sitten on mahdollista kilpailla kaupoissa tusinatavarana myytävien soittimien kanssa? Soittimiahan saa helposti tehdastavarana lähimmästä musiikkiliikkeestä, ja yleensä halvemmallakin. Ovathan esimerkiksi halpakettujen vaatteen lähes tuhonneet ompelimoit, ja automarketit kaataaneet valtaosan pienistä ruokakaupoista. Jyrki Pölkki kertoo onnistumiseen olevan useita syitä:

- Ensiksikään tehdastavaran laatu ei pärjää käsintehtyille soittimelle. Soitinrakentajien verstaalta asiakas saa tilata täysin yksilöllisen soittimen toiveidensa mukaan, ja palveluun kuuluu myös soittimen jälkihuolto sekä remontit. Yritys myös valmistaa soittimia, joita muualta ei löydä.

AmF:n toimintaperiaatetta kuvailee hyvin sen nettisivulta löytyvä teksti:

”Soitintilaus voi lähteä vaikka siitä, että päässä soi: mistähän saisi tällaisen äänen? Ja useimmiten se voidaan tehdä. Nauhaton kitara, örisevä torvi, melodiset halot... Millaaisia kieliä voisi soittaa metalliallergikko?”

Vieläkö tekisi mieli mennä ostamaan tehdaskitara? ●

Högre kvinnovärde

– vägen mot en rättvisare värld

Den kanske mest utsatta målgruppen för aggressiv, manipulerande och samtidigt ofta kränkande reklam är kvinnor. **Victoria Lindqvist** är en av dem som inte godkänner att någon måste ändra på sig själv och sitt utseende för att bli ansedd som en värdig samhällsmedlem. Hon strävar efter att var och en ska få uppträda som den hon är född till. Hon strävar efter jämlikhet:

- Syftet är inte att nå ett könlöst samhälle eller att eliminera någondera könet, utan snarare att sträva efter mångsidighet och mångfald bland dem.

Kollektivt självförtroende

Victoria hör till de feminister som insett det tryck och de krav som samhället utan att ifrågasätta utsätter sina medborgare (sig självt) för. Hon är långt ifrån ensam om sitt intresse i saken och arbetar också med att stöda och informera andra. I samlad trupp

hjälpas man åt att bygga upp ett starkare värde för sig själv och andra kvinnor:

- Jag är aktiv inom den feministiska kvinnogruppen Magma som fungerar under Kvinnoförbundet Unionen, tränar feministiskt självförsvar, är utbildad tjejgruppsledare och är med om att starta upp tjej-joursverksamhet under projektnamnet Ella i Helsingfors, berättar Victoria.

Victoria poängterar att feminism inte går ut på att fördöma ett plagg eller en stil som kunde förknippas med kvinnlighet:

- Långt hår eller kjol i någon klar färg kan vara vackert och klä vem som helst.

De ideal som bara existerar på grund av könsroller har hon ändå svårt att anamma:

- Vem har till exempel sagt att kroppshårighet vore vackert på det ena könet men inte på det andra?

Feminism – en livsstil

Victoria talar för att var och en i sina vardagliga val ska välja det hon eller han

verkligen tycker är bra och det hon eller han står för, dock genom att betrakta sig själv och sina handlingar från ett kritiskt perspektiv.

- Man kan alltså själv förändra sådana spontana åsikter eller känslor som är produkter av samhällets stereotyper genom att systematiskt ifrågasätta och utmana dem. På så sätt förändras ens värderingar i grunden, och man tar sig friheten att bygga upp sin egen livsstil.

Från orättvisa till medvetenhet

I det stora hela handlar det om att vilja förändra den ojämna maktfördelning och den orättvisa som genomsyrar hela det mänskliga samhället. Som kvinna i ett patriarkalt samhälle kan Victoria känna den obalans i maktfördelningen som är närvarande i hennes egen kultur. Detta skapar en slags skyldighet att se kritiskt på sin egen situation som vit kvinna i västvärlden i förhållande till människor i fattiga länder och världsdelar som har det ännu sämre ställt:

- Skillnaden mellan till exempel i-länder och u-länder – mellan fattiga producenter och rika konsumenter – är på så sätt uppenbar och något jag skulle vilja att jämnade ut sig. Samma gäller även hänsynslöst utnyttjande av djur och miljön.

Kanske är de orättvisor vi själva konfronteras med i vårt samhälle sist och slutligen vår räddning. En smula förolämpning, och framför allt motståndet mot den, kanske får oss att sakta inse vad som är nödvändigt för en hållbar global utveckling, något som de allra flesta av samhällets medborgare trots allt anser som ett egenvärde. ●

KOKEILEI!

RAJOJA KULUTUKSELLE

Kansien välissä

- Edward Abbey: Kesä autiomaassa
- CrimethInc: Days of war, nights of love
- Michael Ende: Momo
- Naomi Klein: No logo
- Pentti Linkola: Voisiko elämä voittaa (ym.)
- Eric Schlosser: Pikaruokakansa
- Olli Tammilehto: Maaailman tilan kootut selitykset
- Henry Thoreau: Elämää metsässä
- Maaailman tila 2004

Valkokankaalla

- The Corporation
- Jäniksen vuosi
- Prinsessa Mononoke
- Surplus
- Super Size Me
- The Yes Men
- Koyaanis-, Pow- ja Naqoyqatsi
- Ranskalainen illallinen

Teatterissa

- www.poleemi.com

KOKEILEI!

ELOKUVA-AARTEITA

Jos leffat kiinnostavat ja kaipaavat vaihtelua Hollywood-pläjäykseen, Suomen Elokuva-arkisto on sinua varten. SEA esittää elokuvahistorian helmiä pikkurahalla. Esitykset muodostavat teemasarjoja, joissa käsitellään kaupallisessa levityksessä syrjään jääneitä ilmiöitä.

SEA toimii Helsingin lisäksi Joensuussa, Jyväskylässä, Lahdessa, Oulussa, Rovaniemellä, Tampereella, Turussa ja Vaasassa. Elokuvia pääasiassa ilmaiseksi esittää KinoSquat Tampereella (<http://takku.rbg.net>) ja Pirate Cinema Helsingissä (<http://squat.net/valtaus/pirate/>).

www.sea.fi

Laura Manninen

Luonto-Liiton

TALVIPÄIVÄT

27.-30.12.

Etelä-Savossa

Vuorenmaan koulu Juvalla

Hinnat: 40 e jäsenet / 55 e muut
5 euron alennus, jos ilmoittaudut viimeistään 30.11.!

Lisätiedot ja ilmoittautumiset
Ilona, 050 414 74 92, ilona.aho@luontoliitto.fi
Minttu, 050 514 19 40, minttu@luontoliitto.fi

Helsingistä järjestetään Talvipäiville yhteiskuljetus erillistä maksua vastaan.

Ohjelmassa mm.:

luomu, politiikkaa ja lannanhajua
uusi Karpalo-merkki, mikä se on?
ympäristöaktivistin kriisiterapia sessio 2
ympäristöjournalismia
taidetta hörhöille
huonojen liikkujien työpaja

SE NYT VAAN ON TYHMÄÄ
OSTAA LIIKAA

YÖSTÄJÄ TEKEE SANATAIDETTA LASTEN KANSSA

Lasten sanataidepajassa luodaan poikkitaiteellisesti ja leikin keinoin. Kulttuuria ja mediaa voidaan tarkastellaan kriittisesti vaikkapa lapasesta tehdyn Selviytyjät-hahmon kautta. [Laura Kimari]

Tamperealaisten kirjallisuudenopiskelijoiden vuonna 2003 perustama sanataideyhdistys *Yöstäjä ry* todistaa toiminnallaan, että kielestä on moneksi. Painettu kirjallisuus ja harrastajan yksinäinen lukeminen ja kirjoittaminen ovat vain yksi sanataiteen ulottuvuuksista.

Yöstäjä luotiin edistämään Tampereella ja muualla Pirkanmaalla tapahtuvaa sanataidetoimintaa. Perusideana on, että sanataide kuuluu kaikille eikä se katso ikää. Lapsille ja nuorille on tarjolla sanataidepajoja, aikuisille kirjoittajapiiri.

Lasten ja nuorten viikottaisia sanataidepajoja on yhteensä kuusi. Nuorimmat pajalaiset ovat tällä hetkellä 9-vuotiaita, vanhimmat 18.

Yöstäjän nettisivuille kirjatut pajaohjelmat ovat hengästyttävän laaja-alaisia: yhdellä viikolla kirjoitetaan ja esitetään loitsuja, seuraavalla tutustutaan dekkarikirjallisuuteen. Sitten saatetaan siirtyä laulunsanoituksiin.

- Tutustumme pajoissa kirjallisuuden eri lajeihin ja etsimme kunkin lapsen omaa luovuutta toiminnan ja leikin kautta, sanoo **Henna Laininen**, yksi Yöstäjän kolmestatoista sanataideohjaajasta.

-Katsomme sanataidetta laajasta näkökulmasta, läheisessä suhteessa muihin taiteisiin.

”Nykylapset ovat sisäistäneet kulutuskulttuurin melko perusteellisesti, ja osaa on vaikea saada katsomaan sitä kriittisesti.”

Aforismeja liidulla katuun

Lainisen mukaan varsinkin pienempien lasten kanssa on tärkeää, ettei samaan aiheeseen jumituta liian pitkäksi aikaa. Osa lapsista jaksaa pohdiskella asioita pitkäänkin, mutta vilkkaammat tarvitsevat nopeasti vaihtuvaa ohjelmaa.

Sanataideryhmät eivät suinkaan istu sisällä luokassa tai kirjastossa vuoden ympäri. Välillä lähdetään ulos taidenäytelyyn tai vaikkapa kaupungille, jossa kirjoitetaan aforismeja liidulla katuun tai haetaan inspiraatiota kaupunkimaisemaruonoja varten.

Ryhmän toimintaa muokkaa osaltaan myös lasten kasvaminen. Yöstäjän ensimmäiset pajat perustettiin nelisen vuotta

sitten, ja joissakin ryhmissä osa lapsista on ollut mukana alusta saakka.

- Esimerkiksi Pirkkalan pajassa meillä oli vuosikaudet kahdeksan lapsen vakiporukka, Laininen kertoo.

- Lasten kanssa on toteutettu myös esityksiä ja lehtijuttuja paikallisiin sanomalehtiin.

Mainosparodioita ja tositeeveetä

Lasten sanataideopetuksella on toki myös kasvatuksellinen ja kulttuurikriittinen tehtävänsä. Jokaisen pajan toimintakauden kuuluu mediakriittisyysosio.

- Keskustelemme lasten kanssa median keinoista, kuten siitä miten mainoksilla pyritään vaikuttamaan, Laininen sanoo.

- Nykylapset ovat sisäistäneet kulutuskulttuurin melko perusteellisesti, ja osaa on vaikea saada katsomaan sitä kriittisesti. Tässäkin konkreettinen tekeminen ja kokeilu kuitenkin tuovat asian lähemmäksi.

Viime vuonna tehtiin esimerkiksi mainosparodioita, tänä vuonna on tarkoitus luoda omia julkishahmoja.

- Kerran teimme Selviytyjät-hahmoja esineteatterin keinoin, Laininen muistelee.

- Muovinen prinsessakruunu oli entinen missi, korkkiruuvi kirjakieltä puhuva herrasmiesvaras ja lapanen pätkähullu seikkailija.

Näiden ja muutaman muun hahmon avulla näyteltiin Selviytyjät-jakso itse keksittyine juonenkäänteineen.

- Lopputulos taisi olla se, että herrasmiesvaras varasti pääpalkinnon ja missi päätyi naimisiin jonkun seurueen henkilön kanssa.

Yöstäjän sanataideohjaajat ovat kaikki jonkin verran päälle kaksikymppisiä kirjallisuudenopiskelijoita. Luovan kirjoittamisen opintoja on takana kaikilla, taidekasvatusopintoja vain parilla. Ohjaajilta edellytetään kuitenkin jonkinlaista tottumuksista lasten kanssa työskentelyyn.

- Opetusohjelmien poikkitaiteellisuus on mahdollista, koska moni meistä ohjaajista puuhaa muidenkin taiteiden kuin kirjallisuuden parissa, Laininen sanoo. ●

Yöstäjän nettisivuilla on muun muassa sanataideharjoituksia, lasten teksteistä koottu Nettilehti sekä runorobotti ja tarinakone (www.sanatampere.net).

► Espoon Nuoret ympäristön- suojelijat

23.11. **LUONTO-ILTA:** Talvilinnut. Tilaisuus on avoin kaikille. Yli 5 hengen ryhmiltä (esim. kerhot) toivomme ilmoittautumista.

LASTEN LUONTOKERHOT Villa Apteekissa. Ilmoittautumiset ja lisätiedot p. (09) 859 6758 / Riitta Raunio. * Muista Espoon ja Kauniaisten alueella toimivista luontokerhoista kannattaa kysyä Heta Niemeltä, (09) 446 313.

NUORTEN YMPÄRISTÖRYHMÄ Villa Apteekissa 13-18-vuotiaille. Ilmoittautumiset ja lisätiedot (09) 859 6758 / Riitta Raunio.

Sääntömääräinen **SYYSKOKOUS** Villa Apteekissa keskiviikkona 30.11. klo 18.30 alkaen. Valitaan hallitus ja tilintarkastajat vuodelle 2006 sekä hyväksytään seuraavan vuoden toimintasuunnitelma ja talousarvio.

► Hämeen piiri

21.-22.1.2006 Tampereen Saukkolassa **KOULUTTAAN LUONTOKERHO-OHJAAJIA.** * Kurssi tarjoaa tietoa ja käytännön vinkkejä luontokerhon perustamisesta, ohjelman suunnittelusta sekä ohjaajana toimimisesta. Kurssi on tarkoitettu ensisijaisesti luontokerhon perustaville. * Kurssihinta: 40/30e (opisk., työtön, kotiäiti/isä), hinnoista 10 euron alennus Luonto-Liiton jäsenille. Hintaan sisältyy ohjelma, kurssimateriaali ja ruuat. * Lisätiedot ja ilmoittautumiset (viim. 9.1.06) Sari Poutiainen, puh. (03) 212 0097, hlp@luontoliitto.fi

► Kaakkois-Suomen piiri

30.11. **LUONTOKUVAILTA** Luontoasemalla kello 18, Asemakatu 2, Kouvola

► Keski-Suomen piiri

1.12 kello 18 **YMPÄRISTÖPOLIITTINEN OPINTOPIIRI:** Ympäristövaikutusten arviointiprosessi ja siihen osallistuminen, alustajana ylitarkastaja Esa Mikkonen. Sepänkeskuksessa (Kyllikinkatu 1, Jyväskylä) tilassa Happi. * 15.12. kello 18 ympäristöpoliittinen opintopiiri. Aihe selviää myöhemmin. Sepänkeskuksessa tilassa Happi. * Lisätiedot: Aili Pihlajamäki / aiinpihl@cc.jyu.fi / 044 330 3343.

9.12 kello 18 alkaen **KESSUN PIKKUJOULUT** osoitteessa Revonkatu 2, Halssila, Jyväskylä. Tuo itsesi lisäksi pientä syötävää. Lisätiedot: Anni Markkanen, 044 53 53 124.

► Luonto-Liitto

27.11. Luonto-Liiton ja Animalian yhteinen **NUORTENRYHMIEN OHJAAJAKOULUTUS** * Koulutus antaa valmiudet ohjata ja opettaa nuoria. Lisäksi saat itsekin ajankohtaista tietoa eläinoikeus- ja ympäristönsuojeluasioista. * Koulutus klo 10-17 Animalian toimistolla, Porvoonkatu 53, 00520 Helsinki. Tarjolla vegaanista lounasta. Matkat korvataan kauempaa tuleville! * Ilmoittautumiset ja lisätiedot: Malva Green nuoriso@animalia.fi 041 449 3727 tai Riitta Ovaska nuoriso@luontoliitto.fi 044 545 4254

2.-4.12. **LEIRIOHJAAJA- JA JOHTAJAKURSSI** Nummi-Pusulan Sierlassa * Kurssi tarjoaa tietoa ja käytännön vinkkejä luontoleirin suunnittelusta, vetämisestä, menetelmistä ja materiaaleista. Kurssi on tarkoitettu uusille luontoleirien ohjaajille ja johtajille, ja siitä on etua jos haluaa leirityöntekijäksi Luonto-Liiton leireille. * Kurssihinta: Luonto-Liiton jäsenet 50 / muut 60 e. Hintaan sisältyy ohjelma, materiaalit, ruuat ja majoitus. * Lisätietoja ja ilmoittautumiset: sami.saynevirta@luontoliitto.fi, puh. (09) 684 444 232
10.12. Luonto-Liiton pikkujoulu Espoon keskuksen Villa Apteekissa (Pappilantien) alkaen kello 18. Tervetuloa! Lisätietoja sami.saynevirta@luontoliitto.fi ja minna.ertimo@luontoliitto.fi

► Luonto-Liiton Uudenmaan piiri

LUPIN LUONTODRAMARYHMÄ tiistaisin * Oletko kiinnostunut ilmaisutaidosta ja luovasta esiintymisestä? Pidätkö luonnosta? Tule löytämään uusia ulottuvuuksia luonnon kokemisesta. Ryhmäläisiltä ei edellytetä aikaisempaa kokemusta luovasta ilmaisusta. * Kokoontumiset tiistaisin klo 18-21 Nuorten luontotalolla (Mechelininkatu 36, 00260 Helsinki). Lisätietoja: Petro Pynnönen, (09) 446313 tai lup@luontoliitto.fi

NUORTENILTA torstaisin kello 18 Nuorten Luontotalolla. Tarjolla on syötävää ja ohjelmaa sekä mahdollisuus tavata luppilaisia ja tutustua toimintaan. * 24.11. Älä osta mitään päivän tempauksen viimeistelyä * 1.12. Ohjelma avoin * 8.12. Kasvisruokailta, HUOM. klo 17-21 Teemme kasvisruokakokin opastuksella maukasta ruokaa ja opimme uusia reseptejä. Ilmoittaudu 2.12. mennessä Luppiin (09) 446313 tai lup@luontoliitto.fi. * 15.12. Pikkujoulu: Tonttulakki, piparkakku, glögi, kavereita. * 22.12. Ohjelma avoin

27.-30.12. **LUONTO-LIITON TALVIPÄIVÄT** Juvalla. Lup järjestää yhteiskuljetuksen Helsingistä.

Katso ahkerasti päivitetty kotisivumme: <http://www.luontoliitto.fi/luppi>

Luonto-Liitossa TAPAHTUU

[koonnut Sami Säynevirta]

Katso yksityiskohdat Luonto-Liiton tapahtumakalenterista www.luontoliitto.fi/kalenteri/

► Pohjois-Suomen piiri

28.11. **"LUONTO-OPINTOPIIRI"**. Lisätietoja 041 539 4242 tai possumelli@jippii.fi

► Savo-Karjalan luontopiiri

Joensuussa aloittaa **NUORTEN YMPÄRISTÖRYHMÄ** * Ryhmä on tarkoitettu ympäristöasioista kiinnostuneille 12-15-vuotiaille. Kokoontuminen seuraavan kerran viikolla 48. Ryhmässä käsitellään erilaisia ympäristöteemoja ja tehdään vierailuja kiinnostaviin kohteisiin Joensuussa. Lisätiedot: Minttu Massinen, minttu@luontoliitto.fi, 050 514 19 40.

JOENSUUN OPISKELIJARYHMÄ kokoontuu viikoilla 47 ja 49 erikseen sovittavina aikoina. Teemat sovitaan yhdessä. Lisätiedot: Ilona Aho, ilona.aho@luontoliitto.fi, 050 414 74 92.

KUOPION YMPÄRISTÖRYHMÄ (KNLY)

23.11. klo 18 ilmastokeskustelua
7.12. ohjelma avoin * Kokoontumiset Pesällä (Kirkkokatu 35). Pesä löytyy suunnistamalla Kirkkokadun ja Käsitöykadun kulmaan. Lisätiedot: Milla Martikainen, m.martikainen@mbnet.fi, 050 365 85 22.

27.-30.12. Luonto-Liiton **TALVIPÄIVÄT** Etelä-Savossa (ks. mainos s. 21)

► Vantaan Luonnonystävät

TONTTULASSA: * 22.11. Käärmeilta. Tule kuuntelemaan asiantuntijaa ja keskustelemaan käärmistä tiistaina 22.11. klo 18 alkaen! * 29.11. Hallituksen kokous kello 18 * 13.12. Perinteikkäät Joululahjavalvojaiset. Teemana tällä kertaa huovutus. * 16.12. Tanssataan pikkujouluja villisti. Samana iltana klo 17 alkava hallituksen kokous. * Kaikkiin Tonttulan tapahtumiin on vapaa pääsy ja pientä evästä talon puolesta! Tonttula sijaitsee Tikkurilan aseman vieressä Hotelli Vantaata vastapäätä osoitteessa Ratatie 2.

LUONTO-LIITTO

Luonto-Liitto
Annankatu 28 A. 5. krs
00100 Helsinki

Palvelunumero .BF 80

[Jussi Koski]

